

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL V. L. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. balandžio 26 d. Nr. 242-174
Vilnius

Lietuvos bankas gavo V. L. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta nuo 2015 m. rugpjūčio 19 d. iki 2016 m. rugpjūčio 18 d. galiojanti transporto priemonių draudimo sutartis (*duomenys neskelbtini*), kuria buvo apdrausta pareiškėjui priklausanti transporto priemonė „Nissan Pathfinder“. Pareiškėjas draudikui pateikė pranešimą apie 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį, kurio metu susidūrė pareiškėjo vairuojama transporto priemonė ir automobilis „Peugeot 607“. 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio dalyvių užpildytoje eismo įvykio deklaracijoje pareiškėjas savo parašu patvirtino atsakomybę už eismo įvykio kilimą.

Pareiškėjas, vadovaudamasis draudimo sutarties sąlygomis, draudikui pateikė prašymą išmokėti draudimo išmoką dėl per 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį sugadintos transporto priemonės „Nissan Pathfinder“. Draudikas draudimo sutarčiai taikomų Transporto priemonių draudimo taisyklių Nr. 021 (toliau – Taisyklės) 8.1.17 papunkčio pagrindu atsisakė mokėti draudimo išmoką, nuroydamas, kad pareiškėjas draudikui suteikė klaidingus duomenis apie įvykį ir jo padarinius.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko sprendimu atsisakyti mokėti draudimo išmoką, kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad nors draudikas po pateikto pranešimo apie 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį apskaičiavo 6 900 Eur draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Nissan Pathfinder“ padarytą žalą, tačiau kreipėsi į ikiteisminio tyrimo instituciją, prašydamas pradėti ikiteisminį tyrimą pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 22 straipsnio 1 dalį ir 182 straipsnio 1 dalį dėl galimai inscenuoto eismo įvykio, siekiant apgaule gauti draudimo išmoką. 2016 m. lapkričio 15 d. Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 6-ojo skyriaus nutarimu nutraukti ikiteisminį tyrimą Nr. 02-2-00756-16 (toliau – Nutarimas nutraukti ikiteisminį tyrimą) ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas.

Pareiškėjas nurodė, kad 2016 m. gruodžio 1 d. raštu draudikas pareiškėją informavo apie atsisakymą mokėti draudimo išmoką, tačiau kartu su nurodytu raštu pareiškėjui nebuvo pateikti draudiko sprendimą pagrindžiantys įrodymai. Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas kreipėsi į advokatę L. S., prašydamas atstovauti pareiškėjo interesams tarp jo ir draudiko kilusiame ginče. Pareiškėjas pabrėžė, kad ir jo atstovei draudikas nepateikė savo sprendimą pagrindžiančių įrodymų.

Remdamasis kreipimesi į Lietuvos banką nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas teigė, kad „draudiko nenoras pateikti išsamius paaiškinimus bei įrodymus pažeidžia jo teises ir interesus ir įtvirtina įsitikinimą, kad draudiko atsisakymas išmokėti draudimo išmoką yra neteisėtas.“ Atsižvelgdamas į tai, pareiškėjas Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Nissan Pathfinder“ dėl 2015 m. spalio 30 d. įvykio padarytą žalą ir atlyginti pareiškėjo patirtas advokato suteiktos teisinės pagalbos išlaidas.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė pagrįstai atsisakęs išmokėti draudimo išmoką, nes 2015 m. spalio 30 d. įvykis atitiko draudimo sutarties šalių nustatytas įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygas. Draudikas pabrėžė, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitarusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką (2013 m. kovo 19 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013).

Draudiko teigimu, pareiškėjas jam nurodė nepastebėjęs transporto priemonės „Peugeot 607“, todėl nespėjo imtis priemonių, kad būtų išvengta automobilių susidūrimo. Draudikas teigė, kad pareiškėjas draudikui teiktuose paaiškinimuose nurodė, kad jo greitis prieš transporto priemonių susidūrimą buvo 60 km/h. Pareiškėjo automobilis išvažiavo į priešpriešinio eismo juostą ir trenkėsi į kita eismo juosta važiuosį automobilį „Peugeot 607“. Transporto priemonės „Peugeot 607“ valdytoja pateiktuose paaiškinimuose nurodė, kad jos greitis prieš 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį buvo 80 km/h.

Draudikas pabrėžė, kad jo ekspertams kilo abejonių dėl deklaruoto eismo įvykio dalyvių nurodytų įvykio aplinkybių, nes eismo įvykis įvyko šviesiu paros metu, esant geroms oro sąlygoms, o „prie deklaruojamų greičių sugadinimų apimtys ir padariniai turėjo būti ženkliai didesni“. Taip pat „įtarimų kėlė deklaruojamos automobilių padėtys, nes prie nurodytų greičių automobiliai turėjo sustoti kitomis padėtimis.“ Draudikas nurodė, kad apžiūrint įvykio vietą buvo nustatyta, kad ji labai švari, joje buvo tik „neva iš automobilio išbėgusių skysčių ir numestas valstybinis numeris, tuo tarpu, smulkių šukių ir nuolaužų, įprastai esančių tokio eismo įvykio vietoje, – nėra.“ Pareiškėjas draudikui teigė, kad važiavo vienas, tačiau jo automobilyje suveikė ir keleivio vietoje esanti oro pagalvė, yra užstrigęs priekinėje keleivio vietoje esantis saugos diržas (nors jis nėra įtemptas).

Draudikas nurodė, kad įtarimų sukėlė ir tai, kad automobilio „Peugeot 607“ apžiūra buvo atlikta UAB „Autojusada“ teritorijoje, o transporto priemonės „Peugeot 607“ savininko darbovietė yra netoli UAB „Autojusada“. „2012 m. Vilniaus miesto 3 apylinkės teismas nagrinėjo inscenuoto įvykio bylą, kurioje figūravo UAB „Autojusada“ įmonė: inscenuotame įvykyje dalyvavo R. D., prisistatančio UAB „Autojusada“ direktoriumi, automobilis. Šioje byloje buvo apklaustas L. T., kuris nurodė tą patį, kaip ir transporto priemonės „Peugeot 607“ valdytojos L. T., gyvenamosios vietos adresą.“ Draudikas teigė, kad „L. T. figūravo ir kito galimai inscenuoto įvykio tyrime, kuriame Lietuvos teismo ekspertizės centro ekspertai nustatė, kad įvykis įvyko kitomis aplinkybėmis. Dėl pastarųjų dviejų įvykių buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas, kuris, atlikus ikiteisminio tyrimo veiksmus, buvo nutrauktas. Ir nors matyti, kad atliktos ekspertizės patvirtino kitokias įvykio aplinkybes, vairuotojai pateiktuose paaiškinimuose klydo ir painiojosi esminėse aplinkybėse, abu minėti įvykiai turi panašumų ir sąlyčio taškų, ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas. Tačiau, nepaisant to, civilinė byla dėl vieno iš įvykių, buvo laimėta, įrodžius, kad vairuotojai teikė klaidingą informaciją apie įvykį ir jo padarinius.“

Draudikas pabrėžė, kad nors nagrinėjamu atveju ikiteisminis tyrimas taip pat buvo nutrauktas, nenustačius pakankamai duomenų apie asmenų tyčią, siekiant gauti draudimo išmoką apgaulės būdu, tačiau ikiteisminio tyrimo metu Lietuvos teismo ekspertizės centras atliko ekspertizę, kurios išvados patvirtino draudiko eksperto nustatytas aplinkybes ir pagrindė, kad 2015 m. spalio 30 d. įvykiui yra taikytinos Taisyklių 8.1.17 papunktyje įtvirtintos įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygos. Draudikas nurodė, jog teismo ekspertai nustatė, kad transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ greičiai prieš eismo įvykį buvo visiškai kitokie, nei deklaravo šių transporto valdytojai. Draudiko teigimu, įtarimų kelia ir kitos aplinkybės, susijusios su UAB „Autojusada“ įmone ir jos darbuotojų dalyvavimu ankstesniuose įvykiuose.

Draudikas pabrėžė, kad aplinkybės, jog ikiteisminis tyrimas dėl 2015 m. spalio 30 d. įvykio buvo nutrauktas, neturi tiesioginės įtakos draudiko sprendimui įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagal Taisyklių 8.1.17 papunkčio sąlygas. Draudiką su pareiškėju sieja civiliniai

teisiniai santykiai, o teismų praktikoje yra ne kartą pasisakyta, kad civiliniai santykiai turi būti atriboti nuo baudžiamųjų jau vien dėl to, kad baudžiamojoje byloje įtariamojo atsakomybė turi būti neabejotinai įrodyta, o civilinėje teisėje galioja kiti įrodinėjimo standartai. Draudikas manymu, šias aplinkybes patvirtina ankstesni administruoti įvykiai, kai ikiteisminiai tyrimai buvo nutraukti, tačiau civilinėse bylose įvykiai buvo pripažinti nedraudžiamaisiais.

Draudikas pabrėžė, kad ADB „Gjensidige“, apdraudusi 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio metu pareiškėjo valdytos transporto priemonės „Nissan Pathfinder“ valdytojų civilinę atsakomybę, taip pat atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią automobiliui „Peugeot 607“ dėl šio eismo įvykio padarytą žalą. ADB „Gjensidige“ atsisakymo mokėti draudimo išmoką pagrindas – 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykis įvyko ne šio eismo įvykio dalyvių deklaruotomis aplinkybėmis.

Atsižvelgdamas į pareiškėjo nurodytas aplinkybes, kad draudikas pareiškėjo atstovei nepateikė rašytiniais įrodymais pagrįsto motyvuoto atsakymo apie sprendimo nemokėti draudimo išmokos priežastis, draudikas nurodė, kad pareiškėjas 2016 m. gruodžio 1 d. raštu buvo informuotas apie draudiko sprendimą nemokėti draudimo išmokos. 2016 m. gruodžio 23 d. pareiškėjui adresuotame rašte buvo papildomai nurodyta, kad draudiko sprendimas buvo priimtas remiantis Lietuvos teismo ekspertizės centro išvada. Draudiko teigimu, minėta išvada pareiškėjui nebuvo pateikta, nes tai yra ikiteisminio tyrimo duomenys, kurių draudikas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksą (toliau – Baudžiamojo proceso kodeksas) negali atskleisti kitiems asmenims be prokuroro leidimo, o jo draudikas nebuvo gavęs (Baudžiamojo proceso kodekso 177 straipsnis). Draudikas nurodė, kad 2016 m. gruodžio 23 d. rašte pareiškėjui atskleidė tiek informacijos, kiek turėjo teisės atskleisti, t. y. nurodė ekspertizės galutines išvadas. Draudikas įvertino aplinkybę, kad pareiškėjas yra atstovaujamas advokatės, kuri gali kreiptis į ikiteisminio tyrimo instituciją dėl susipažinimo su ikiteisminio tyrimo duomenimis, įskaitant minėtą ekspertizę.

Apibendrinamas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodytas aplinkybes, draudikas konstatavo neturįs pagrindo tenkinti pareiškėjo draudiko atžvilgiu keliamų reikalavimų.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23, (toliau – Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kyla dėl draudiko sprendimo 2015 m. spalio 30 d. įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu, pažymėtina, kad pareiškėjas remiasi Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą duomenimis, kad tyrimo metu nebuvo nustatyta nusikalstamos veikos, numatytos BK 22 straipsnio 1 dalyje ir 182 straipsnio 1 dalyje, požymių. Draudikas vadovaujasi Lietuvos teismo ekspertizės centro atliktos ekspertizės pagrindu padarytomis išvadomis apie transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ greičius prieš eismo įvykį, jie nesutampa su automobilių valdytojų deklaruotais automobilių greičiais, taip pat su draudiko eksperto surinktais duomenimis apie faktines eismo įvykio aplinkybes, kurie, draudiko teigimu, pagrindžia 2015 m. spalio 30 d. įvykio atitiktį Taisyklių 8.1.17 papunktyje įtvirtintoms nedraudžiamojo įvykio sąlygoms. Draudikas taip pat remiasi ADB „Gjensidige“ sprendimu nemokėti draudimo išmokos, atlyginančios automobiliui „Peugeot 607“ dėl 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio padarytą žalą.

Taisyklių 8.1.17 papunktyje nustatyta, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikoma, jei draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (arba) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti išmoką arba ją padidinti, suklastojo arba pateikė žinomai klaidingus duomenis apie įvykį ir jo padarinius.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.189 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią. CK 6.156 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas sutarčių laisvės principas, pagal kurį šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja įstatymams.

Svarbu pažymėti, kad transporto priemonių draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012; 2009 m. birželio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009; 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013). Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko sutarties sudarymo metu prisiimti įsipareigojimai.

Vertinant, ar 2015 m. spalio 30 d. įvykiui yra taikytinos Taisyklių 8.1.17 papunktyje įtvirtintos įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlygos, pažymėtina, kad 2016 m. rugsėjo 30 d. Lietuvos teismo ekspertizės centro parengtoje Specialisto išvadoje Nr. 11-752 (16) (toliau – Specialisto išvada) nurodyta, kad transporto priemonės „Peugeot 607“ priekinės dalies sugadinimai ir automobilio „Nissan Pathfinder“ priekinės dalies sugadinimai galėjo atsirasti automobiliui „Nissan Pathfinder“ judant 47 km/h greičiu ir atsitrenkiant į stovinčią transporto priemonę „Peugeot 607“.

Draudikas, vertindamas Specialisto išvados duomenis, pabrėžė, kad teismo ekspertų nustatytos aplinkybės paneigia deklaruojamą 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio mechanizmą, nes automobilis „Peugeot 607“ turėjo būti sustojęs eismo važiuojamoje dalyje, o pareiškėjo vairuojamas automobilis turėjo susidurti ne su priešais atvažiuojančiu automobiliu, o su kitoje eismo juostoje stovinčiu automobiliu. Draudikas teigė, kad Specialisto išvadoje nurodytas transporto priemonės „Nissan Pathfinder“ greitis (47 km/h) yra mažesnis, nei pareiškėjo draudikui teiktuose paaiškinimuose nurodytas greitis (60 km/h). Draudikas atkreipė dėmesį, kad paprastai automobilių valdytojų sukčiavimo atvejais nurodomi didesni transporto priemonių greičiai, kad deklaruotos eismo įvykio aplinkybės draudimo įmonių ekspertams nekeltų įtarimų, kodėl kelyje, kuriame leistinas didesnis transporto priemonių greitis, susidūrę automobiliai iki susidūrimo judėjo taip lėtai, o iš tikrųjų transporto priemonių greitis būna mažesnis, siekiant išvengti transporto priemonių valdytojų sužalojimų.

Draudikas pabrėžė, kad „iš teismo ekspertų sumodeliuoto transporto priemonių susidūrimo mechanizmo matyti, kad pareiškėjo vairuojamas automobilis „Nissan Pathfinder“ ne staiga įvažiavo į kitą eismo juostą, o prieš automobilių susidūrimą jau kurį laiką važiavo tiesiai prieš stovinčią transporto priemonę „Peugeot 607“. Atsižvelgdamas į tai, draudikas daro išvadą, kad, įvykus deklaruotam įvykiui, pareiškėjas sąmoningai teikė klaidingą informaciją apie įvykį, siekdamas suklastinti draudiką apie deklaruoto įvykio padarinius.

Atsižvelgiant į Specialisto išvados duomenis apie transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ greičius prieš 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį, pažymėtina, kad kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, kad kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų

skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Pažymėtina, kad eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu jos duomenys neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu eksperto išvados duomenys, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, jog Specialisto išvados duomenys neprieštarauja kitiems žalos byloje esantiems įrodymams ir išplaukia iš tyrimo eigos, nes teismo ekspertas vertino transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ valdytojų po 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio teiktus paaiškinimus apie įvykio faktines aplinkybes, dalyvių užpildytą eismo įvykio deklaraciją, tyrimui pateiktas eismo įvykio vietos ir automobilių sugadinimų nuotraukas, įrašytas į dvi skaitmenines optines laikmenas. Svarbu pažymėti, kad Specialisto išvada buvo parengta eismo įvykio aplinkybių tyrimo ekspertų kvalifikaciją turinčių specialistų, įvertinus draudiko surinktus įrodymus ir kompiuterio programa „PC Crash 10.2“ sumodeliavus automobilių susidūrimą.

Pažymėtina, kad Lietuvos bankui nebuvo pateikta Specialisto išvados duomenis (kad, atsižvelgiant į transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ sugadinimų pobūdį, automobilio „Nissan Pathfinder“ greitis prieš 2015 m. spalio 30 d. įvykį turėjo būti 47 km/h, o automobilis „Peugeot 607“ turėjo stovėti) paneigiančių įrodymų. Taigi nėra pagrindo abejoti eismo įvykio aplinkybių tyrimo eksperto kvalifikaciją, apimančią ir eismo įvykio trasologijos žinias, turinčių asmenų atlikto transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ sugadinimų vertinimo, patvirtinančio, kad 2015 m. spalio 30 d. įvykyje dalyvavusių transporto priemonių greičiai prieš eismo įvykį prieštarauja jų valdytojų paaiškinimuose nurodytiems greičiams, įrodomąja galia ir patikimumu.

Šiame kontekste taip pat pažymėtina, kad Specialisto išvadoje nurodytas automobilio „Peugeot 607“ greitis prieš 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį (0 km/h) labai skiriasi nuo šio automobilio valdytojos po eismo įvykio pateiktuose paaiškinimuose nurodyto greičio (80 km/h). Atsižvelgiant į tai, negalima teigti, kad paaiškinimus teikę 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio dalyviai, kaip neturintys specialių žinių nustatyti automobilių greitį prieš eismo įvykį, galėjo draudikui pateikti nevisiškai tikslūs duomenis apie automobilių greičius prieš susidūrimą. Pažymėtina, kad civilinėje teisėje faktų įrodomumo problema sprendžiama remiantis tikimybių pusiausvyros principu, t. y. faktas gali būti pripažintas įrodytu, jei šalies, kuri juo remiasi, pateikti įrodymai leidžia daryti labiau tikėtiną išvadą, kad jis yra, nei kad jo nėra (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. rugpjūčio 25 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-304/2008; 2008 m. kovo 26 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-187/2008; 2004 m. spalio 4 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-513/2004). Lietuvos bankui pateikti įrodymai suteikia pagrindą konstatuoti, kad transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ valdytojai draudikui sąmoningai suteikė klaidingą informaciją apie minėtų automobilių greičius prieš 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, kuriomis jos remiasi kaip savo reikalavimų ir atsikirtimų pagrindu dėl Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą įrodomosios galios, pažymėtina, kad Lietuvos Aukščiausiasis Teismas teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatavo, kad teismo nuosprendžiu baudžiamojame byloje nustatyti faktai turi ribotą prejudicinę galią civilinėje byloje, nes teismo veiksmas baudžiamojame byloje tiriami ir vertinami baudžiamojame proceso ir baudžiamųjų įstatymų taikymo aspektu, o to paties asmens veiksmas civilinėje byloje – pagal civilinio proceso ir civilinių įstatymų reikalavimus. Įrodinėjimo dalykai baudžiamojame ir civilinėje bylose paprastai yra skirtingi. Tik tam tikrais atvejais į įrodinėjimo dalyko sudėtį civilinėse bylose įeina faktai, nustatyti baudžiamosiose bylose (pvz., nusikalstama veika padarytos žalos pobūdis ir dydis, nusikaltimo tiesioginiai padariniai ir kt.). Prejudicinių faktų taisyklė netaikoma ikiteisminio tyrimo pareigūnų priimtiems sprendimams, nutarimams, tyrimo išvadoms ir pan. Šie, kaip ir teismo nuosprendžiai, kuriais nustatyti faktai civilinio ginčo teisiniame santykiyje nėra prejudiciniai, vertintini kaip rašytiniai įrodymai pagal bendrąsias įrodymų vertinimo taisykles

(Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 16 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-500/2013; 2010 m. spalio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-392/2010; 2009 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-378/2009; 2008 m. balandžio 7 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2008).

Vertinant Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą duomenis kitų Lietuvos bankui pateiktų įrodymų kontekste, pažymėtina, kad ikiteisminio tyrimo pareigūnų išvados buvo padarytos, vadovaujantis Specialisto išvada, kad transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ sugadinimai galėjo atsirasti šių automobilių tarpusavio kontakto metu, taip pat vadovaujantis minėtų transporto priemonių valdytojų parodymais. Nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą nurodyta, kad „liudytojų, tiesiogiai mačusių automobilių susidūrimą, ikiteisminio tyrimo metu nenustatyta“.

Lietuvos bankui ginčo šalių pateikti dokumentai ir paaiškinimai patvirtina, kad 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio dalyviai nekvietė policijos pareigūnų į eismo įvykio vietą, o užpildė eismo įvykio deklaraciją. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, be transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ valdytojų paaiškinimų apie faktines 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio aplinkybes, nebuvo surinkta jokių objektyvių įrodymų (pvz., policijos pareigūnų išvados), galinčių patvirtinti 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykio faktą. Be to, kaip minėta, nors Specialisto išvadoje pateikiami duomenys, kad transporto priemonių „Nissan Pathfinder“ ir „Peugeot 607“ sugadinimai galėjo būti padaryti šių automobilių tarpusavio kontakto metu, tačiau, remiantis Specialisto išvada, nustatyta, kad šie sugadinimai turėjo būti padaryti kitomis, nei nurodė 2015 m. spalio 30 d. deklaruoto eismo įvykio dalyviai, aplinkybėmis. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Nutarimo nutraukti ikiteisminį tyrimą duomenys negali paneigti minėtos Specialisto išvados, draudiko eksperto eismo įvykio aplinkybių vertinimo ir ADB „Gjensidige“ draudikui suteiktų duomenų pagrindu padarytos draudiko išvados, kad pareiškėjas draudikui pateikė klaidingus duomenis apie 2015 m. spalio 30 d. eismo įvykį ir jo padarinius.

Kadangi tai, kad draudėjas sąmoningai pateikė klaidingus duomenis apie įvykį, kuris gali būti pripažintas draudžiamuoju, laikytina Taisyklių 8.1.17 papunktyje įtvirtinta įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju įvykiu sąlyga, darytina išvada, kad draudikas priėmė pagrįstą sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Nissan Pathfinder“ dėl 2015 m. spalio 30 d. įvykio padarytą žalą. Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad pareiškėjo reikalavimas dėl draudimo išmokos mokėjimo yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Dėl atstovavimo išlaidų atlyginimo.

Neteisminio vartojimo ginčų tvarką reglamentuojančio Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad priimant sprendimą dėl ginčo esmės turi būti sprendžiama dėl vartotojo patirtų išlaidų, susijusių su vartojimo ginčų neteisminio sprendimo procedūra (įskaitant būtinas ekspertizės arba laboratorinių tyrimų išlaidas, išlaidas advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti ir vertimo išlaidas), atlyginimo proporcingai patenkintų vartotojo reikalavimų daliai. Pažymėtina, kad analogiškos nuostatos yra įtvirtintos ir Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 62 punkte.

Atmetus pareiškėjo draudikui keliamą reikalavimą mokėti draudimo išmoką, atlyginančią transporto priemonei „Nissan Pathfinder“ dėl 2015 m. spalio 30 d. įvykio padarytą žalą, advokato teisinės pagalbos išlaidos nėra atlyginamos. Be to, pažymėtina, kad nors pareiškėjas Lietuvos banko prašė rekomenduoti draudikui atlyginti jo turėtas advokato suteiktos teisinės pagalbos išlaidas, tačiau nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad šias išlaidas patyrė.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų

Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo V. L. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius